

Środki stylistyczne i budowa utworu — powtórka do E8

środki stylistyczne i ich funkcje, symbol, alegoria, komizm, ironia, wers, strofa, rym

opracowanie: Mateusz Będkowski · niekazmuliczyc.pl

KLUCZ NAUCZYCIELA

Grupa A

Suma: 22 pkt

Czas: 45 min

9 zadań · 22 punkty · 45 minut · bez słownika · pisz czytelnie · w zadaniach otwartych liczy się poprawna forma i pisownia.

Zadanie 1. (0–1)

ZAMKNIĘTE

Połączenie wyrazów, które razem mają nowe, nieoczywiste znaczenie (np. morze łąz), to:

- A.** przenośnia **B.** porównanie **C.** uosobienie **D.** epitet

Odpowiedź: **A**

Rozwiązanie: Odpowiedź: przenośnia.

Błędne odpowiedzi: pozostałe środki mają inne definicje.

Punktacja: 1 pkt — poprawna odpowiedź.

Zadanie 2. (0–1)

ZAMKNIĘTE

Neologizm to:

- A.** nowy wyraz utworzony przez autora
B. bezpośredni, uroczysty zwrot do osoby, rzeczy lub pojęcia
C. pytanie, na które nie oczekuje się odpowiedzi
D. uroczysty zwrot do adresata na początku utworu

Odpowiedź: **A**

Rozwiązanie: Odpowiedź: nowy wyraz utworzony przez autora.

Błędne odpowiedzi: pozostałe definicje dotyczą innych pojęć.

Punktacja: 1 pkt — poprawna odpowiedź.

Zadanie 3. (0–1)

ZAMKNIĘTE

Ironia to:

- A.** zwrot do adresata na początku utworu
B. śmieszne zdarzenie w utworze
C. wypowiedź z wieloma epitetami
D. wypowiedź, której prawdziwy sens jest odwrotny do dosłownego

Odpowiedź: **D**

Rozwiązanie: Odpowiedź: wypowiedź, której prawdziwy sens jest odwrotny do dosłownego.

Błędne odpowiedzi: pozostałe odpowiedzi opisują inne pojęcia.

Punktacja: 1 pkt — poprawna odpowiedź.

Jaką funkcję w tekście pełnią epitety?

- A. wyjaśniają znaczenie wyrazów obcych
B. nazywają bohaterów utworu
C. informują o czasie i miejscu akcji
D. podkreślają cechy i nadają opisowi barwę

Odpowiedź: D

Rozwiązanie: Epitety podkreślają cechy i nadają opisowi barwę.

Błędne odpowiedzi: pozostałe odpowiedzi nie opisują funkcji środków.

Punktacja: 1 pkt — poprawna odpowiedź.

Nazwij środek stylistyczny w podkreślonym fragmencie.

1. Biegł, biegł, biegł bez wytchnienia. — _____
2. Jesień zapukała do okien. — _____
3. Zegar tykał w ciszy. — _____
4. Kto by pomyślał, że tak się to skończy? — _____
5. Na drodze stało wielkie psisko. — _____
6. W baśni żyły chmurowce — stworki ulepione z obłoków. — _____
7. Na skraju lasu stał mały domek. — _____
8. Wiatr niósł ostry zapach jesieni. — _____

Odpowiedź: 1. powtórzenie; 2. uosobienie; 3. wyraz dźwiękonaśladowczy; 4. pytanie retoryczne; 5. zgrubienie; 6. neologizm; 7. zdrobnienie; 8. epitet

Rozwiązanie: Rozpoznaj środek po budowie i funkcji.

Punktacja:

1. 1 pkt — podpunkt 1
2. 1 pkt — podpunkt 2
3. 1 pkt — podpunkt 3
4. 1 pkt — podpunkt 4
5. 1 pkt — podpunkt 5
6. 1 pkt — podpunkt 6
7. 1 pkt — podpunkt 7
8. 1 pkt — podpunkt 8

Przeczytaj wiersz i odpowiedz na pytania.

*Idzie lato przez ogrody,
niesie słońce w koszu,
w rzece pluszczą chłodne wody,
pachną pola w zbożu.*

*Idzie lato, śmieje się,
dzwoni dzwonkiem polnym,
kto je spotka, ten już wie,
że jest dzieckiem wolnym.*

1. Liczba wersów: _____
2. Liczba strof: _____
3. Układ rymów: **parzyste / przeplatane / okalające**
4. Wypisz z wiersza jeden epitet albo jedno uosobienie: _____

Odpowiedź: 1. 8; 2. 2; 3. rymy przeplatane; 4. ocenia nauczyciel (wyraz musi występować w wierszu i być epitetem lub uosobieniem)

Rozwiązanie: Wers, strofa, układ rymów (aabb, abab, abba); środki w wierszu.

Punktacja:

1. **1 pkt** — liczba wersów
2. **1 pkt** — liczba strof
3. **1 pkt** — układ rymów
4. **1 pkt** — środek z wiersza

Wyjaśnij znaczenie symbolu i alegorii.

1. droga (symbol) — _____
2. jagnię w bajce (alegoria) — _____

Odpowiedź: 1. np. życie, wędrówka przez życie; 2. np. niewinność, bezbronność

Rozwiązanie: Symbol — wiele znaczeń; alegoria — jedno, ustalone.

Punktacja:

1. **1 pkt** — podpunkt 1
2. **1 pkt** — podpunkt 2

Nazwij rodzaj komizmu.

1. Dwaj bohaterowie chowają się przed sobą w tej samej szafie.

komizm sytuacji / komizm postaci / komizm słowny

2. Pan Hipolit przechwala się, że pokonał dziesięciu rycerzy, a ucieka przed myszą.

komizm sytuacji / komizm postaci / komizm słowny

Odpowiedź: 1. komizm sytuacji; 2. komizm postaci

Rozwiązanie: Sytuacji, postaci, słowny.

Punktacja:

1. **1 pkt** — podpunkt 1
2. **1 pkt** — podpunkt 2

Ułóż zdanie, w którym użyjesz wskazanego środka stylistycznego.

1. apostrofę:

2. pytanie retoryczne:

Odpowiedź: 1. np. O, morze, jakie jesteś piękne!; 2. np. Któż nie lubi słonecznych dni?

Rozwiązanie: Ocenia nauczyciel.

Punktacja:

1. **1 pkt** — podpunkt 1
2. **1 pkt** — podpunkt 2

Zasady przyznawania punktów

- Zadania zamknięte: 1 pkt za poprawną odpowiedź; 0 pkt za błędną, za brak odpowiedzi albo za wskazanie więcej niż jednej odpowiedzi.
- Zadania otwarte i z lukami: punkty według kryteriów podanych przy zadaniu. Każdy poprawny sposób rozwiązania jest akceptowany, także inny niż w kluczu.
- Przy poprawnej metodzie i błędzie rachunkowym uczeń traci tylko punkt za wynik końcowy; sam wynik bez wymaganego zapisu obliczeń daje najwyżej punkt za odpowiedź, jeśli kryteria tak stanowią.

Proponowana skala ocen (22 pkt)

22–20 pkt: bardzo dobry · 19–17 pkt: dobry · 16–13 pkt: dostateczny · 12–9 pkt: dopuszczający · 8–0 pkt: niedostateczny

Progi orientacyjne: ok. 90% / 75% / 55% / 40%. Dostosuj je do wewnętrznych zasad oceniania.